

SISEMINISTEERIUM
Estonian Ministry of the Interior

Juhendmaterjal

RANNAVALVETEENUSE HEAD TAVAD

1. Sissejuhatus

Rannavalveteenust tervikuna ei ole Eestis õiguslikult ühtselt reguleeritud, vaid erinevad õigusaktid toovad välja üksikud nõuded supelrandadele ja nende omanikele.

Antud juhendmaterjali eesmärgiks on soovituslikul kujul määratleda rannavalveteenuse osutamise põhimõtted ning anda vastus küsimusele: „Milline on ohutust tagav rannavalveteenus?“.

Juhendmaterjali rakendamine aitab ühtlustada rannavalveteenuse osutamise taset erinevates Eesti piirkondades. Juhendmaterjali kasutajaks on rannavalveteenuse tellijad (eelkõige kohalikud omavalitsused) ja rannavalveteenuse osutajad.

Juhendmaterjal avaldatakse Siseministeeriumi koduleheküljel.

2. Supelrandade ja rannavalve õiguslikud alused

2.1 Supelrandade ja rannavalvega seonduvaid küsimusi reguleerivad otseselt või kaudselt eelkõige järgmised õigusaktid:

- 2.1.1 tarbijakaitseseadus (eelkõige § 4, § 9 ja § 9¹),
- 2.1.2 looduskaitseseadus (§ 42),
- 2.1.3 meresõiduohutuse seadus,
- 2.1.4 kohaliku omavalitsuse korralduse seadus (§ 6),
- 2.1.5 veeseadus,
- 2.1.6 rahvatervise seadus,
- 2.1.7 Vabariigi Valitsuse 03.04.2008 määrus nr 74 „Nõuded suplusveele ja supelrannale“,
- 2.1.8 majandus- ja kommunikatsiooniministri 31.01.2006 määrus nr 11 „Jeti ohutu kasutamise ja jetijuhi ettevalmistamise nõuded ning jetijuhi tunnistuse vorm“.

2.2 Suplusvee ja supluskohtade nõudeid kirjeldab Terviseameti juhendmaterjal, mis on avaldatud Terviseameti kodulehel:

<http://www.terviseamet.ee/keskkonnatervis/vesi/suplusvesi/nouded-suplusveele-ja-supluskohtadele.html>

3. Supelrandade haldamise ja rannavalve üldkorraldus

- 3.1 Rannavalve teenuse eesmärgiks on tagada avalikus supluskohas (supelrannas) kas komplekselt või eraldi operatiivne vetelpääste korraldus, vältimatu meditsiinilise esmaabi osutamine, samuti turvalisuse ja korra tagamine supelrannas. Rannavalve teenuse lepinguga võivad teenuse tellija ja osutaja kokku leppida ka täiendavaid ülesandeid rannavalveteenuse tellijale või osutajale.
- 3.2 Rannavalve teenuse osutamise lepingus määratakse teenuse osutamise periood, milleks on üldjuhul ajavahemik juuni algusest augusti lõpuni. Sõltuvalt ilmastikuoludest ja piirkonna eripäradest lepivad teenuse tellija ja teenuse osutaja kokku teenuse osutamise perioodi alguse ja lõpu täpse kuupäeva. Lepingus nimetatud perioodil osutatakse rannavalve teenust igal nädalapäeval, seal hulgas puhkepäevadel ja riiklikel pühadel.
- 3.3 Rannavalveteenuse osutamise lepingus määratakse teenuse osutamise kellaajad. Teenuse osutamise kellaajad peavad tagama, et rannavalveteenust osutatakse ajal, mil supelrannas viibib märkimisväärne hulk külastajaid.
- 3.4 Rannavalveteenuse osutamise lepingus määratakse teenuse osutamise piirkond avalikus supluskohas (suplusakvatoorium). Valvatava teenuse osutamise piirkonna ulatus tuuakse kaardil tähistatuna välja lepingu lisas. Vee sügavus supluskoha üldkasutatavas osas ei tohi ületada 1,80 m ja suplemiseks kasutatav veekogu osa peab olema veekogu muust osast eraldatud hoiatusmärkidega.
- 3.5 Supluskohas peab suplushooajal olema tagatud suplejate ja külastajate ohutus ja heakord. Rannavalveteenuse kvaliteedi tagamiseks on oluline tagada supelranna käigushoidmiseks vajalike teenuste toimimine – heakorra tagamine, avalike tualettide ja rannainventari olemasolu ja hooldus, rannakoristus ja muud vajalikud tegevused.
- 3.6 Rannas peab olema piisavalt prügi- ja pakendikogumise konteinereid ja neid konteinereid tuleb tühjendada regulaarselt. Rannaala reostuse (prügistamise) avastamisel teavitab rannavalve teenuse osutaja supelranna valdajat, kes organiseerib reostuse koristamise. Vajadusel algatatakse menetlus reostaja kindlakstegemiseks.
- 3.7 Supluskoha omanik või valdaja peab tagama rannavalveteenuse osutajale rannavalveteenuse osutamiseks vajaliku ajutise ehitise või ruumid. Alalises supelrannas võiks kaaluda spetsiaalse ehitise (hoone, torn vms) väljaehitamist, arvestades, et ühe vaatlustorni jälgimisraadius on kuni 900 meetrit. Vetelpäästepostidele peab olema tagatud operatiivsõidukite ligipääs.
- 3.8 Enne rannahooaja algust viiakse vajadusel läbi suplusakvatooriumi põhja ja rannaliiva puhastus.
- 3.9 Supelranna omanikud paigaldavad võimalusel supluskohta päästerõngad või muud päästevahendid, mida saab igaüks veeõnnetuse korral uppuja päästmiseks kasutada.
- 3.10 Supelranna omanik või valdaja töötab võimalusel koostöös rannavalveteenuse osutajaga välja süsteemi ja tagab vastavad vahendid, mille eesmärgiks on lihtsustada supelrannas kadunud laste vanemate leidmist (näiteks jagatakse rannas lastele käepaelasid, millele saab märkida lapsevanema telefoninumbri).

4. Rannavalveteenuse osutamise põhimõtted

Rannavalveteenuse osutaja:

- 4.1 kasutab teenuse osutamisel piisava hulga erialase ettevalmistuse saanud töötajaid (personali ettevalmistuse kirjeldus on toodud punktis 6 personali ettevalmistuse ja väljaõppe kirjeldus). Üldjuhul loetakse vetelpäästjate piisavaks hulgaks teenuse osutamisel vähemalt 1 vetelpäästja 200 m rannariba kohta, kuid kokku mitte vähem kui 2 vetelpäästjat. Vajadusel kasutatakse supelrandades lisaks vetelpäästjatele ka meditsiinitöötajat ning vahetuse vanemat. Juhul kui supelrannas on ettenähtud eraldi laste ujumispiirkond või muude supelrannas toimuvate avalike ürituste toimumine, kasutatakse lisaks täiendavalt ühte vetelpäästjat laste ujumispiirkonna või avaliku ürituse kohta.
- 4.2 tagab teenuse osutamisel vajaliku hulga päästevahendite ja side- eri- ning abivahendite olemasolu (vajalike vahendite kirjeldus on toodud punktis 7),
- 4.3 tagab vähemalt ühe infotelefoni olemasolu,
- 4.4 peab igapäevaselt teenistusraamatut vetelpääste ja meditsiinilise esmaabi tagamiseks osutatud teenuste osas,
- 4.5 tähistab vajadusel hoiatusmärkidega supluseks ja ujumiseks kasutatava veekogu osa ohtlikud kohad,
- 4.6 paigaldab nähtavasse kohta teabetahvlid supelranna valdaja nimetuse, supelrannas teenuse osutaja nimetuse ja kontaktandmete ning supelrannas rannavalve olemasolu aja kohta,
- 4.7 tagab teenuseid osutavate töötajate riietamise ühtsetesse vormirõivastesse, mis võimaldab selgelt eristada töötajaid supelranda külastavatest tavakodanikest,
- 4.8 jälgib supelrannas kehtivate eeskirjade täitmist rannakülastajate ja suplejate poolt, vältimaks tegevusi, mis võivad põhjustada õnnetusi veekogudel või selle kaldal ja rakendama vastavaid ettevaatusabinõusid õnnetuste ärahoidmiseks,
- 4.9 hoiatab suplusala piiril ja väljaspool tähistatud suplusala suplejaid eesmärgiga suunata nad suplusalale,
- 4.10 jälgib, et külastajad ja puhkajad ei reostaks veekogu, selle randa ega kasutaks pesemisvahendeid supluskoahas,
- 4.11 informeerib vajadusel rannakülastajaid suplusakvatooriumi seisukorrast ja võimalikest ohtudest suplemisel,
- 4.12 hoiatab võimalusel veesõidukitel liiklejaid eesmärgiga vältida veesõidukite sisenemist tähistatud suplusakvatooriumisse või läheneda sellele ohtlikusse kaugusse (mootoriga veesõidukil lähemale kui 100 meetrit),
- 4.13 eristab ja tähistama lippudega supelrannas suplusala ja aktiivse sportimise ala, kus tegeletakse veespordiga, sh veespordivahenditega sisenemise ala,
- 4.14 ei luba kasutada tähistatud suplusalal supelrannas viibivatele isikutele ohtu tekitavaid veespordi-, kalastus- ja muid selliseid vahendeid,
- 4.15 registreerib vee- ja õhutemperatuuri, valitsevad ilmastikuolud ning inimeste arvu supelrannas iga päev vähemalt kolmel korral päevas kogu suplushooaja vältel, kandes tulemused avalikuks kasutamiseks mõeldud infotahvlile ning kajastades mõõteandmed päevikus. Veetemperatuuri mõõtmisügavus peab olema vähemalt 1 meeter,
- 4.16 annab supelrannas viibivatele isikutele informatsiooni ilmastikuoludest, suplusvee kvaliteedist jm ohtu kujutatavatest teguritest signaallippudega (roheline, kollane, punane). Täiendavalt peaks ühtlustama lippude kasutamise. Ohutuslippude tähendused vastavalt veetemperatuuridele on järgmised:
 - punane: alla 16 kraadi;

- kollane: 16 - 18 kraadi;
- roheline: 19 ja soojem.

Lisaks kasutatakse ohutuslippe järgmiselt:

- kollane lipp, kui laine kõrgus on suurem kui 0,5 m,
- punane lipp, kui laine kõrgus on suurem kui 1 m või vee puhtus ei vasta nõuetele.

5. Tegutsemine õnnetuse või korrarikkumise korral

Rannavalveteenuse osutaja tegevused õnnetuse korral:

- 5.1 teavitab veeõnnetusest koheselt Häirekeskust telefoninumbri 112,
- 5.2 teavitab koheselt avastatud korrarikkumisest politseid telefoninumbri 110,
- 5.3 teeb kõik endast oleneva inimeste päästmiseks supelranna suplusakvatooriumis ja võimalusel selle lähemas ümbruses,
- 5.4 teeb koostööd operatiivteenistustega päästetöö ja korrarikkumiste korral,
- 5.5 osutab kannatanule kohest meditsiinilist esmaabi,
- 5.6 teostab kannatanu elustamise protseduure, kuni abi saabumiseni ning kannatanu kiirabibrigaadile üleandmiseni,
- 5.7 suplusakvatooriumis või rannaalal juhtunud õnnetusest teavitatakse kohalikku omavalitsust (teenuse tellijat).

6. Rannavalveteenust osutava personali ettevalmistuse ja väljaõppe kirjeldus

- 6.1 Rannavalveteenuse osutamisel kasutatava personali teadmised, oskused, tervislik seisund, füüsiline ettevalmistus ja isikuomadused peavad olema piisavad rannavalveteenuse osutamiseks.
- 6.2 Ettevalmistus ja väljaõpe peavad tagama, et rannavalveteenuse osutamisel kasutataval vetelpäästja:
 - 6.2.1 on hea ujumisoskusega,
 - 6.2.2 oskab anda kannatanule esmaabi,
 - 6.2.3 tunneb vetelpääste põhireeglid ja taktikat,
 - 6.2.4 tunneb suhtlemispsühholoogia põhireegleid,
 - 6.2.5 oskab tegutseda veeõnnetuse korral nii uppuja päästmisel kui ka otsingu teostamisel,
 - 6.2.6 oskab kasutada rannavalveteenuse osutamisel kasutatavat varustust ja päästevahendeid,
 - 6.2.7 oskab kasutada päästepaati.
- 6.3 Rannavalveteenuse osutaja korraldab iga-aastaselt enne rannahooaja algust teenuse osutamisel kasutatavate vetelpäästjate koolituse koos teadmiste kontrolliga. Vetelpäästja tunnistuse kehtivuse pikendamine toimub tunnistuse kehtivuse tähtaja lõppedes.
- 6.4 Rannavalveteenuse osutamisel kasutatav personal peab läbima vähemalt 16-tunnise esmaabikoolituse, mille juurde kuulub praktiline osa ja teadmiste kontroll. Esmaabikoolitust korratakse vähemalt üks kord kahe aasta jooksul.

- 6.5 Andmed personali väljaõppe kohta peavad olema tõendatavad. Alates 2012 aasta 1. maist peab vetelpäästjal olema erialane kutsetunnistus (kutseseaduse alusel vastava kutsestandardi rakendamisel).

7. Vajaliku varustuse ja päästevahendite kirjeldus

Rannavalveteenuse osutamisel on vajalikud järgmine varustus ja vahendid:

- 7.1 mootoriga veesõiduk, mis on kohandatud vetelpääste tööks (edaspidi päästepaat), koos tiiviku kattega, päästepaadil peab olema võimalik elustada uppunut,
- 7.2 telefon (infotelefon ja õnnetustest teavitamine),
- 7.3 raadiosidevahendid meeskonnavahelise side pidamiseks,
- 7.4 elektrimegafon/ruupor või statsionaarne teavitussüsteem,
- 7.5 binokkel, igas postis või 1 tk kahe vetelpäästja kohta,
- 7.6 päästerõngad koos liiniga, lisaks 1 päästepaadis,
- 7.7 lamamisalus esmaabi osutamiseks,
- 7.8 esmaabi- ja elustamisvahendid, mis on vastavuses supelranna riskidega ning need tuleb jaotada statsionaarseks ja kantavaks varustuseks varustus,
- 7.9 teabematerjal (supelranna skeem, ranna eeskirjad, kadunud laste leidmine, suplusvee ja õhu temperatuur),
- 7.10 poid ujumispiirkonna märgistamiseks. Poid paigaldatakse sügavusele 1,5 – 1,7 meetrit ning piisava vahekaugusega, et arusaadavalt tähistada suplusala piire (poide vahekaugus on maksimaalselt 50 meetrit),
- 7.11 valvatava ranna piirdemärgid,
- 7.12 signaallipu mast ja signaallipud (roheline, kollane, punane). Lisaks võib kasutada rannavalveteenuse osutaja lippu, antud lipu heiskamine on märgiks rannavalve kohaloleku kohta,
- 7.13 mask, hingamistoru ja lestad, mille kogus on vastavuses supelranna riskidega, kuid mitte väiksem kui 2 komplekti,
- 7.14 päästepoid igale vetelpäästjale,
- 7.15 päästevestid,
- 7.16 ABC-klassi tulekustuti, millel on tulekustutusaine koguseks 6 kg või 6 l,
- 7.17 rannavalve tunnustega riieetus,
- 7.18 teenistusraamat/logiraamat,
- 7.19 päästetegevuse plaan õnnetusjuhtumi korral (kuupäev, koostaja, viimane ülevaatus),
- 7.20 teatamise kord õnnetusjuhtumi korral,
- 7.21 tööaja graafik.